

Ležaja vanK četrtak in
velja s poštino vred all
v Mariboru s pošilja-
njem na dom za celo le-
ta 12 D, pol leta 10 D,
četrt leta 8 D, izven Ju-
goslavije 56 D. Naroči-
nina se pošlje na upravi-
ništvo »Slov. Gospodar-
ja« v Mariboru, Koroš-
ka cesta 5. List se do-
pošilja do odpovedi.
Naročnina se plačuje v
naprej. — Telefon inter-
urban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 dln.

Poština plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema
naročnino, inserate in
reklamacije.

Cene inseratov po go-
govoru. Za večkratne
oglasne primeren popust.
Nezaprete reklamacije za
poštino proste.

Cekovni račun poštne
urada Ljubljana 10.000.
Telefon interurb. št. 113.

7. številka.

MARIBOR, dne 18. februarja 1926.

60. letnik.

Naš voditelj o zahtevah Slovenije in o sporazumu.

V narodni skupščini obravnavajo sedaj državni proračun. Pri razpravi o proračunu je nastopil 8. t. m. kot glavni govornik naš voditelj dr. Anton Korošec, ki je izvajal v glavnem tole:

Stališče naših poslancev napram davčni preobremenitvi Slovenije.

Jugoslovanski klub je predložil narodni skupščini obširno in stvarno mišljenje o proračunu. V njem z gospodarskih in finančnih vidikov ocenjuje letošnji proračun. Iz te ocene lahko vsakdo povzame, da je Slovenija z davki preobremenjena, da so proračunana bremena prekomerna, da se davki iztirjujejo neusmiljeno, lahko rečemo, več kakor preostri in da je Slovenija v gospodarskem pogledu zanemarjena in zapostavljena.

Jugoslovanski klub je zadnjič v četrtki pozival narodno skupščino in celokupno javnost v državi, da naj se zmanjšajo bremena in da naj se neusmiljena davčna praksa omili, pa ni našel niti najmanjšega odmeva. Vi veste, kakšen je bil uspeh: Mi nismo našli odmeva niti na drugi strani. V čl. 116. naše ustave je rečeno, da morajo biti bremena razdeljena v enaki meri na vse dele države in da naj se davki plačujejo samo po davčni moči. Ker pa to ustavno določilo za Slovenijo ne velja, mora slovensko ljudstvo samo razmišljati o tem, da organizira na učinkovit način odpor proti takemu preobremenjevanju in takemu iztirjevanju davkov, kakoršnjemu je sedaj izpostavljeno.

Za povzdigo slovenske industrije in odpravo brezposelnosti.

Država ima dolžnost, da pomaga narodu v vseh njegovih težkočah. Ni pa njena naloga, da narode uničuje, ki žive v njej. Slovenija je izmed vseh pokrajin, ki jih šteje naša država, najbolj industrijalna. V Sloveniji je 63% kmetijskega prebivalstva, povečini malih kmetov, ostali so pa delavci in pripadniki drugih svobodnih poklicev. Vzroki, da je Slovenija tako industrialna, so ti-le: prirodno bogastvo naše dežele, njena prometna sredstva in pa usposobljenost naših delavcev.

Industrija je v naši deželi po vojni razmeroma lepo razvita in pričakovati bi bilo, da država, v katero smo po preobratu vstopili, to industrijo podpre, doživeli smo pa nasprotno. Vsa industrijska politika ministrstva trgovine in industrije gre za tem, da ubije vsako večjo industrijo v Sloveniji, še manj pa da dovoli, da bi se ustanovila kaka nova industrija. Vsa naša zemlja pa je težka in neplodovita. Zato pa naš narod dobiva svoj kruh v veliki meri v industriji.

Pravijo nam, da delajo tako radi tega, ker to zahtevajo koristi državne obrambe. Koristi državne obrambe bi mogle torej narekovati, da uničimo ves narod, da uničimo vse gozdove, vse železnice, vse ceste, kajti priznati morate, da se mora sovražnik prav tako okoristiti z našimi šumami in rudami, kakor se more z našo industrijo. Čudna je ta »narodna obramba«, ki že v naprej prepušča sovražniku vse narodno bogastvo v obmejnih pokrajinah. Industrija v vsaki deželi se razvija po zakonu umnega gospodarstva. Pri nas pa bi se morala industrija razvijati po nazorih nezrelega in nedoraslega militarizma in kakor za nalašč je postavljen za najvišjega poveljnika v Sloveniji oni, ki se je izpostavil kot največji sovražnik slovenskega napredka.

Zato bi se morala industrija povsod pospeševati, naj si bo v sredini ali na mejah države. Saj morate priznati, da je naša železniška industrija mala kovačnica v primeri z železniško industrijo Nemčije in Francije. Oni pa, ki velike industrije niso nikdar videli, pač pa si ogledali našo malo industrijo, so mislili takoj, da je naša industrija Krupp in Skoda, katere bi se v strahoviti meri lahko poslužili naši sovražniki, če bi prišli v deželo. Radi te industrijske politike imamo v naši državi nad 30.000 brezposelnih, v katero število poljedelski delavci niso niti vštet. Vi veste, da imamo v Sloveniji takoimenovane sezonske delavce, ki so pozimi doma, poleti pa hodijo na delo v Bosno, Vojvodino in na Hrvaško, lani pa so šli celo v Nemčijo.

Lahko si mislite, kako navdušeni morajo biti ti delavci za tako državno politiko, ki jim ne daje kruha, ampak morajo gladovati in od gladu umirati.

Za obrambo našega združništva.

Naš klub v svojem posebnem mišljenju ni samo rekel, da je industrijska politika naše vlade proti slovenskemu narodu napačna, nego smo tudi dokazali, zakaj propada tudi naš kmetijski stan. Preštete eksekucije lanskega leta v Sloveniji in dolgove, ki so bili vpisani v zemljiško knjigo! Številke so strašne. Eksekucij je bilo 48.000, dolgov pa vpisanih 50 do 60 milijonov.

Vsaj eno pomoč in eno nado je imelo ljudstvo v Sloveniji; namreč svobodno združništvo, ki si ga je ustvarilo v desetletja trajajoči borbi z oderuhi in bankirji, ki so organizirani nastopali proti ljudstvu. Nihče ni mogel preprečiti ustvarjanja tega svobodnega gospodarstva, niti oderuhi s spletkami, niti banke s svojo finančno močjo. Ali na žalost je prišla država sama in pričela uničevati ono, kar je bilo narodu ponos in opora tako v Sloveniji, kakor tudi na Hrvaškem in v

Srbiji, to je svobodno narodno gospodarstvo. Država je s takozvanim zakonom o poljedelskih kreditih ustvarila državno združništvo. Državne zadrage niso pričele niti delovati, pa so že postavljeni krediti v proračun. A mi baš sedaj preživljamo težko gospodarsko krizo. Kmetijstvu bi bili poljedelski krediti sedaj bolj potrebni, kakor kedaj poprej. Toda vlada teh kreditov ne more in niti noče izplačati, ker mora preje urediti aparat drž. združništva, potem bodo šele začeli izplačevali kredite.

Po mojem mišljenju državno združništvo, ki ga bo ustvaril zakon o poljedelskih kreditih, ne bo moglo niti najmanj koristiti našemu kmetu. Kmet se bo kmalu prepričal, da se bo po teh zadrugah denar samo zapravil in da bo močno oškodovan tisti, ki bo imel do teh državnih zadrug toliko zaupanja, da bo vanje nalagal svoje prihranke.

Državna oblast s svojo politiko samo ruši to, kar je celokupen narod spoznal za dobro.

Kadarkoli država prevzame v svoje roke kako gospodarsko panogo, jo v korenini uniči, ker narodno gospodarstvo prospa samo v svobodi in zato je naloga vsake kulturne države, da odstranja vse, kar bi moglo škoditi tej svobodi in da pomaga svobodnemu razvoju gospodarstva v svobodnem narodu.

Naprošen sem od glavnega Zadržnega saveza, da pri tej priliki opozorim vlado in posebej predsednika finančnega odbora, da Savez nestrjno pričakuje, da se končno že enkrat razpravlja o carinskih tarifih. Lani so že naši kmetje težko pričakovali nove carinske tarife, ki bi mogle upostaviti zopet prinosljivost našega poljedelstva. Istotako sem bil naprošen, da opozorim vladno večino in posebno finančni odbor, da je zelo škodljivo za naše pošteno in solidno gospodarstvo, da menjajo carinske tarife brez priprav in znanja gospodarskih krogov. To večno menjanje škoduje sedaj tej, sedaj oni gospodarski panogi, v bistvu pa vsem, ker so med seboj zvezane in druga od druge odvisne. Zato je tako menjanje na škodo celokupnemu gospodarstvu. Vsi gospodarski krogi prosijo in zahtevajo, da vlade ne ubijajo gospodarstva na tak brezglaven način.

O vprašanju narodnega sporazuma.

Dobro razumem tiste stranke, ki so za narodno edinstvo, ki pravijo, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Te stranke, ki so za narodno edinstvo, ne morejo biti za naroden sporazum. Lahko so za sporazum posameznih pokrajin, lahko so za sporazum pasivnih in aktivnih krajev, za sporazum bolj ali manj obremenjenih krajev. Hrvati in Slovenci stojimo na stališču, da

LISTER.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

18

»Kakor pripoveduješ, res kaže, da je bil napad pripravljen.«

»In še nečesa se spominjam. Pri koncertu me je neki človek opazoval. In prav tisti človek je bil tudi v tvojbi. Videl sem ga, izmuznil se je skozi vrata v trenutku, ko se je napad začel. Dobro se spominjam njegovega obrazla.«

Napad je bil pripravljen, skrbno pripravljen! Prepričan sem, da je neznan opazovalec stal zunaj pred vrati in čakal na izid. Ko je videl, da njegovim ljudem slaba prede, je poklical stražo in ženska je dobila za ta slučaj navodilo, naj laže in zoper mene priča. Kako pa bi bilo sicer mogoče, da je bila straža tako naglo pri roki in čemu bi sicer bila ženska lagala zoper mene?

»Razumem! Napad je bil res pripravljen. Pa zakaj? Ali poznaš tistega človeka, ki te je opazoval?«

»Ne. Ga še nikdar nisem videl.«

»Čudno —! Ali imaš sovražnike —? Si koga razdalil? Si morebiti koga takole po džungelsko nekoliko pretrdo prijel?«

»Nimam sovražnikov. Vsaj za nobenega ne vem. Po džungelsko, kakor praviš, pa tudi nikogar nisem premikastil. Saj ni bilo prilike —! Pač! Canlerja sem precej brez poklonov posadil v avto in ga pognal s Porterjeve farme.«

»Hm —!«

Spet si je Arnot požvižgaval, gledal Trzana, pre-mišljeval, nato pa rekel:

»Mislim sem nanj že koj izpočetka. Dobro da si ga omenil! Povej, kaj pa je Canler rekel, ko si ga brez poklonov posadil v avto?«

»Nič. Pač —! Spominjam se, da mi je s pestjo zagrozil. Seve se za to tistikrat nisem zmenil. Misliš da je napad Canlerjevo delo?«

»Glavo stavim da je! Kdo bi ti pa drug stregel po življenju? Saj sam praviš, da nimaš sovražnikov! Canler je tvoj sovražnik! Saj si mu lno vzel In Canler ima denar in dobre zveze v Parizu. Napad je Canlerjevo delo!«

Topot se jim je sicer ponesrečilo. Pa nikar ne misli, da je stvar pri kraju! Gotovo je obljubil tem ljudem visoko nagrado, če te spravijo s pota. Pričakuj zanesljivo, da te v kratkem spet napadejo. Izpremenili bodo načrt. S silo ne gre, poskusili bodo z zvijačo. In tej ne boš kos. Močen si za tucat drugih, pa preveč pošten si in premalo izkušen, da bi ušel njihovi pretkanosti! Zato je najbolje, če —.«

»Če se umaknem v džunglo?«

»Pusti džunglo! Dovolj je, če se umakneš iz Pariza in iz Francije. vobče.«

To se čisto ujema z mojimi načrti. Ze dolgo iščem službo zate. Mislim da sem nekaj pripravnega našel. Morebiti že v par dneh odpotuješ.

Dotedaj pa, prijatelj, se boš držal doma! In če pojdeš v mesto, te bom spremljal. In previden moraš biti! Zavedaj se, da te opazujejo! Morebiti je že danes kdo lazil za teboj in sloni sedajle kje tod blizu ter čaka na tebe —.«

Trzan se je nasmehnil.

»To bo vsaj zanimivo in zabavno!«

»Le počakaj, prijatelj! Zabave mislim dobiš kmalu tudi brez Canlerjevih ljudi in več nego si je morebiti želiš! Ne pozabi, da si dvignil roko zoper moze postaviti Tisto s policijo še ni pri kraju, četudi si jim za prvi trenutek ušel. Dobro poznam pariško policijo in povem ti, ne bodo pozabili, kako si kar štiri oborožene stražnike pometal v kot! Prej ali slej te bodo našli, dragi Trzan! In potem bodo divjega junaka iz džungle djali pod ključ in za debelo železno mrežo —! Kako ti bo to ugajalo, prijatelj Trzan?«

»Nikdar ne bodo Trzana djali pod ključ in za železno mrežo!« je zagodrnjal Trzan.

Iz njegovega glasu je donelo toliko pritajene grožnje, da je Arnot nehote pozorno pogledal prijatelja.

Njegove ustnice so bile stisnjene, njegov sicer dobrodušne in prijazne oči nasršene, srdita odločnost je legla na njegov obraz.

V skrbih je gledal Arnot Trzana. Dovolj ga je poznal in vedel je, da temu velikemu otroku divje svobodne džungle nobena postava ne pomeni nič, da priznava samo postavu svojih silnih mišic. Gorje tistemu, ki bi mu hotel vzeti svobodo, gorje pa potem tudi Trzanu —!

In policija se bo oglasila —.

Treba jo je bilo prehiteti, treba je bilo nekaj ukreniti, preden bi se Trzan utegnil z njo srečati —.

»Mnogo se boš še moral učiti, Trzan!« mu je pravil resno. »Postavo moramo spoštovati, pa nam je prav ali ne! Le škodo in velike neprilike bi imel ti pa tudi tvoj prijatelj, če bi se ustavljal čuvarjem postave. Ubogati jih je treba pa nič ne pomagaj!«

Ti pa si se zoper moze postaviti hudo pregrešil! Seveda ne iz hudobije, ampak iz nevednosti. In zato upam da se bo dala stvar mirnim potom poravnati.

Poceni užitek

»Vas je umivajte s es »Elsa mila! Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najbolj! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišča

in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko prizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim mkože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa mil: Elsa liližno mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa

boraksovo milo, Elsa lilo za britje, Elsa katrensko ali šampun milo. Za poskusnjo 5 kosov Elsa mila že obenem s zavojnico in poštino za 52 din. proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju za 10 din. več (za poštino). Naročila upravitelj lekarnarju Eugen V. Felleru u Stubiči Donjo, Elsatrg 341, Hrvatska.

smo Slovenci bistveno bližnji Srbom in Hrvatom, bližnji enim in drugim, nismo pa isti. Mi nismo neprijatelji narodnega edinstva, ker narodno edinstvo, kakor ga vi hočete, ne obstoja. Tisti, ki pravijo, da obstoja, izražajo svojo željo, ne izražajo pa dejstva. Oni govorijo samo tisto, kar bi želeli, da bo, česar pa ni, ali kar nameravajo doseči. Če namreč obstoja narodno edinstvo kot država, potem o tem ni treba več govoriti. Mi Slovenci pa lahko s sigurnostjo trdimo, da se čutimo kot en narod, kot svoj lasten narod, kot narod, ki hoče živeti svoje lastno življenje.

Vam Srbom je lahko govoriti o narodnem edinstvu. Mogoče bi tudi jaz tako govoril, ako bi bil Srb. Vi nimate ničesar izgubiti, ampak samo dobiti. Nam je težko, ki imamo narodno zgodovino, ki je, čeprav žalostna, vendar lepa, nam je težko, ki imamo narodno kulturo, lepo bogato književnost, mi s temi ne moremo soglašati. Ako bi narod čez noč sprejel drug jezik, bi prekinil obstoj svojega dela in ga ne bi mogel nadaljevati. Sigurno je, da se narod ne more odvreci, kakor poleti odložimo zimsko obleko. Ako bi hoteli zavreči svojo kulturo, ali bi bilo to narodno edinstvo?

Priznavamo, da smo najbližji, skoro isto, kakor vi, nismo pa popolnoma isto. Moramo vedeti, kaj hočete vi z narodnim edinstvom. Ako hočete, da se odrečemo svojemu jeziku, svoji posebnosti, potem tega nikdar ne sprejmemo in nikdar ne bomo mogli sprejeti. Ako mislite, da je narodno edinstvo nekaj drugega, potem recite, pa se bomo sporazumeli. Radi tega je tudi treba sporazuma, i radi jezika, i radi narodnega edinstva.

V vladni stranki nimate nobenega človeka, s katerim bi se moglo resno in z uspehom govoriti o teh stvareh. Sedem let smo že skupaj in nikdar nas ni nihče vprašal, kaj je to narodno edinstvo, vi samo vedno hočete tlačiti Slovenijo. Ravno v Srbiji so najboljše priče, kako se mora ljubiti svoj jezik in kako je treba gledati na obstoj naroda. Nihče od narodov v naši državi ne razume borbe za Makedonijo, kakor jo razumemo mi, ker vemo, da z vsakim človekom, ki ga je izgubila, izgublja kapljo krvi svojega srca, kapljo krvi svojega telesa. Ako ste vi tako nepopustljivi in ne marate izgubiti Makedonce v drug narod, ki je istotako bratski, potem dovolite, da se ogledamo na vas in da se borimo za nacionalno osamosvojitve, za svoje narodne pravice, za svoj narodni obstoj.

Zahteve Slovencev.

Mi se nismo nikdar sporazumevali. Naše največje zlo je, da ne moremo o svojih najresnejših stvareh resno govoriti, ker delajo te stvari toliko neprilik. Ze to stališče, da smo Slovenci narod sam zase, nam daje pravico, da samostojno izjavljamo, kaj nam je v tem pogledu treba. Slovenski narod je dosedaj že večkrat izpovedal svoje mišljenje. On hoče združeno Slovenijo, on hoče, da ima ta Slovenija veliko in široko samoupravo. Mi smo za svojo široko Slovenijo, ne zahtevamo pa od Srbov in Hrvatov niti enega groša. Istina, mi nismo bogati, mi smo siromašni.

Dobrega prijatelja imam na policiji; k njemu pojdeva kar sedajle in pojasnim mu dogodek še preden ukrenejo kaj zoper tebe.

Trzan je uvidel, da je najbolje če uboga, in skupno sta se podala na glavni policijski urad.

Policijski kapitan ju je prijazno sprejel. Z Arnotom sta si bila prijatelja in Trzana je tudi že poznal. Tisti je bil, ki sta ga pred meseci obiskala zaradi odtiskov v Claytonovem dnevniku.

Krut smehtljaj je igral visokemu uradniku krog ustnen, ko je Arnot končal svojo povest o Trzanovih nočnih dogodivščinah. Pozvonil je, poiskal iz kupa papirjev listič in ga dal slugi.

»Pokličite tele stražnike! Naj pridejo takoj k meni!«
Nato se je obrnil k Trzanu.

»S svojim sinočišnjim nastopom«, je pravil resno, pa nikakor ne osorno, »ste hudo kršili postavlo in težko žalili vse policijsko osebje. Da mi ni tale vaš dobri prijatelj zadeve pojasnil, bi vas bil najbrž precej trdo kaznoval.

Pa zatisnil bom za topot oči in storil nekaj, kar se še ni menda tako kmalu zgodilo.

Dal sem poklicati gospode, ki ste jih sinoči razžalili. Gospod poročnik Arnot jim naj zadevo razloži in nato jim prepustim, naj sami razsodijo, ali vas je treba kaznovati ali ne.

Mnogo se še morate učiti, dragi gospodi! Vidim da mnogih naših naprav in naredb še ne razumete. In dokler jih ne razumete, se jim morate ukloniti, četudi ne veste čemu. Na primer sinoči! Možje stražniki, ki so vas v imenu postave hoteli odvesti na policijo, so vršili le svojo službeno dolžnost. In ta je, da skrbe za red in mir in varnost v mestu. Dan za dnem tvegajo življenje v svoji službi. Tudi za vas bi ga tvegali, če bi bilo treba.

Vi ste bogati, vi ste bogati livad, njiv in polj, mi pa smo bogati planin in kamenja, ali poleg tega smo bogati na enem, bogati smo v marljivosti in varčevanju. zato nas ni skrbel naša bodočnost, ako nam daste široko samoupravo. A če smo bogati, nočemo biti bogati za vas, ampak zase. Danes pa moramo biti bogati za druge, zase siromašni. Široka samouprava Slovenije v tem pogledu ničesar ne stane. Vsekakor je to samo nestrpljivost in pohlep po nadvladi ako nas še sedem let držite v kleščah in nam ne daste onega, do česar imamo kot narod pravico, ono, kar zahtevamo samo radi svojega obstoja.

Zato mora priti do sporazuma. Nismo mi nestrpljivi ampak mislimo, da uvidite, da imamo pravico, ako zahtevamo združeno Slovenijo, ker hočemo, da bomo skupaj, ker državi ne more biti vseeno, ali ima kulturno, napredno Slovenijo, ujedinjeno in svobodno, kot mejnik napram Italiji in Avstriji.

Kako velika bo, je stvar sporazuma. Radi tega mi zahtevamo, da pride do narodnega sporazuma. Ako hočemo narodni sporazum, potem moramo najprej zrušiti centralizem. Ni vse vlada, program je višji. Ideja je višja. Radi tega moramo zrušiti centralizem, ker je država, kakor morate sami uvideti, pod to ustavo centralistična in srbska in ne srbska, hrvatska in slovenska.

Glejte, danes je država tako urejena: Srbi vladajo, Hrvti razgovarjajo, mi plačujemo, Nemci, Madžari in muslimani so pa na delu. Vlada je popolnoma srbska, zastopništva v ogromni večini srbska, generaliteta popolnoma srbska, centralna uprava do 98 odstotkov srbska, žandarmerija čez 60 odstotkov srbska in vsaki dan bolj srbska, carina 70 odstotkov srbska, državna finančna služba prav tako. Ako vidimo, da so posamezne panoge državne uprave od dne do dne bolj srbske, nam to ne gre zgolj na naše narodne živce, ampak tu gre tudi za naš kruh.

Ko imamo toliko brezposelnih, ko morajo naši ljudje v Ameriko in kot sezonski delavci v vsemogoče tuje države, nam vsaj to dopustite, da moremo v lastni državi služiti.

Razlika med državljani v naši državi.

Radi tega razumem, da je Stjepan Radič razvil v Dalmaciji tak razmah in da ga je hudo zadelo, ko je videl, kako se rušijo hrvaške postojanke. Razumem ga, zakaj je tako zavedno hrvaško govoril. Ta centralistična ustava nas ni naučila, da smo bratje, ampak nas je naučila, da so pri nas državljani prvega in drugega reda. Mi Slovenci, in mislim, da tudi mnogo Hrvatov, se čutimo v tej državi kot državljani drugega reda. To politično zapostavljanje boli vsakogar. To zapostavljanje boli ves naš narod. Zaradi tega je tako nasproten centralistični ureditvi države. Radi tega niti slišati noče ničesar o vidovdanski ustavi, v kateri je centralizem na prvem mestu.

Težak gospodarski položaj in centralistična ureditev države, to nas boli.

Pogumni, pridni možje so in zelo so užaljeni, da jih je eden sam in neoborožen človek premagal in jim še ušel.

Olajšate jim spravo! Če se prav ne motim, ste tudi vi pogumen človek, in pogumni ljudje so navadno tudi velikodušni.

Tedaj so vstopili stražniki. Seveda so vsi iznenadeni odpirali oči, ko so zagledali Trzana pri svojem najvišjem poveljniku.

»Fantje«, jih je nagovoril kapitan, »tule je gospod, ki ste se z njim sinoči srečali. Sam se je javil. Želim da pozorno poslušate gospoda poročnika Arnota tamle, pripovedoval vam bo o življenju tega gospoda. Razumeli boste njegovo sinočišnje obnašanje. — Prosim, gospod poročnik!«

Pol ure jim je govoril Arnot. Pravil jim je o Trzanovem življenju v džungli, o njegovi mladosti, ki mu je zjeklenila mišice, o njegovih bojih z gorilami in levi, ki se je z njimi boril sebi v obrambo in drugim v pomoč, o njegovem površnem poznavanju sveta in kulture, ki se ni izbrisala sledov njegovega dvajsetletnega življenja v divjem pragozdu.

Pojasnil jim je, da je tega pokdivjega človeka pri napadu nanje vodil bolj naravni nagon samoobrambe, ko pa misel na odpor zoper zastopnike postave. Da ni razumel in ni mogel razumeti njihovih namenov in njihovega poklica. Zanj se človek, ki bi mu hotel kratiti svobodo, ni mnogo ločil od divjih živali v pragozdu.

»Vaš ponos je užaljen«, je končal svoje pripovedovanje, »ker vas je premagal eden sam in neoborožen človek. Tega se vam v tem slučaju pač ni treba sramovati! Ali bi se sramovali, če bi vas napadel v ozki, tesni sobi afriški lev ali pa strašni gorila —?

In vendar ste se borili zoper mišice, ki so se toliko in tolikokrat kosale s strašnimi mišicami gorile in leva in zoper mišice, ki so v teh bojih vsikdar zmagnale! Po-

Finančni minister bi moral vedeti, kakšne so razmere v Sloveniji. A on jih ne pozna. Če bi jih poznal, potem bi proti Sloveniji drugače postopal. On se nam pa posmehuje in pravi: »Vi ste bogati.« Vi lahko pripovedujete centralistično ureditev države, vi lahko pripovedujete našim ljudem o edinstvu, o bratstvu, o osvobojenju, o zedinjenju, toda, ako bo Slovenec pri tem izračunal, da mora vsak Slovenec plačati letno neposrednega davka 170 dinarjev, vsak Srb pa samo 60 dinarjev, potem si bo mislil: Vrag vzemi to edinstvo, to bratstvo, to osvobojenje in združenje in vse one fraze, ki mu jih prinašate. To je tista politika, ki pravi, da ne moremo biti ono, kar bi hoteli biti, ki dokazuje, da današnja centralistična ureditev države pač ne more biti drugačna.

Naš parlamentarizem je bolan.

Da ne more ozdraviti, je kriv centralizem, on nam uničuje državo in njene narode. Ta centralizem je treba razrušiti, treba je dati narodom široke samouprave. Centralizem, to je temeljna napaka. Naše prepričanje je, da je treba to temeljito napako odpraviti; to pa je po našem mišljenju v bodoče glavno vprašanje politike. To je glavno vprašanje naše notranje politike in se mora razčistiti in se bo razčistilo. Vprašanje je le, ali ga bomo razčistili z mirnim, prijateljskim, medsebojnim zaupnim in dobrohotnim razpravljanjem ali pa ga bomo razčistili v dobi nemirov in neredov, kar bo na škodo eni in drugi strani. Mi hočemo, da dobimo to dobo miru in sloge, mi smo za to, da gremo na revizijo ustave in da damo slovenskemu in hrvatskemu narodu to kar ona dva zahtevata.

Šolske sestre v Mariboru.

Od nekdanj se slavi na slovenskem ljudstvu lastnost, da je jako verno in katoliški Cerkvi udano. Povsod po slovenski domovini imamo vidne znake te lepe lastnosti slovenskega naroda, cerkvice na gričih in dolinah, kapelice in križe na razpotjih, povsod te pozdravlja kak viden spomenik velike ljubezni ljudske duše do Boga. Najlepši dokazi naše bogoudanosti pa so naši samostani, posebno red č. šolskih sester v Mariboru. Njega pomen je zato tako velik, ker gradi podlago bogoudanosti v slovenskem ljudstvu s tem, da versko vzgaja in uči slovenski mladi naraščaj. Po vsej slovenski domovini imajo cvetoče šolstvo; vsako leto pride na tisoče dobro vzgojene mladine iz njihovih zavodov, tako da moremo trditi, da je vpliv šolskih sester na celotno narodno vzgojo največji. To še posebno radi tega, ker imajo šolske sestre v Mariboru že celo zgodovino za seboj, že dolga desetletja zastopajo prvo mesto v tem oziru med nami. Ljudje naši jih splošno spoštujejo in upoštevajo. Po vsej pravici, saj so mariborske šolske sestre popolnoma naše. Vrhovno vodstvo njihovo je v Sloveniji, to je lahko rečemo res pristno naš slovenski red, ki je izšel iz našega ljudstva. Želimo jim zato ravno radi tega vsi krepkega razmaha in da bi kolikor mogoče

vem vam, nobena sramota ni, podleči nepremagljivim moči Trzanovim!

Arnot je končal.

Tedaj je Trzan stopil naprej in storil še zadnje, kar je bilo treba storiti.

Ponudil je iznenadenim možem postave roko v spravo in dejal:

»Zal mi je! Oprostite mi in bodimo si prijatelji!«

Za trenutek so možje postave gledali mladega orjaka, pa spet svojega predstojnika in Arnota, nato pa krepko segli v ponujeno roko.

In tako je bila rešena zadeva, ki bi bila sicer lahke usodna za Trzana, pa tudi za Arnota.

Zadovoljni in pomirjeni so odšli stražniki javnega miru, Arnot in Trzan pa sta še obsedela.

Policijski kapitan si je gladil lepo ostrizeno brado, pogledoval po Trzanu in po Arnotu in končno dejal:

»Zadeva je rešena. Pa samo deloma.« Mene vsaj pa še zanima drugo vprašanje.

O sinočišnjem dogodku sem dobil precej natančno poročilo in prepričan sem, da je gospod Trzan za topot le za las ušel smrti. Napad je bil pripravljen. Kako pa vidva sodita o tem?

»To je tudi moje mnenje«, je odgovoril Arnot in pripovedoval, kaj je Trzan vse opazil pretečeno noč, ter dostavil:

»Po mojem mnenju bi bilo najbolje, če bi se gospod Trzan za nekaj časa umaknil iz Pariza, recimo da bi dobil službo kje v francoskih kolonijah. Kaj mislite o tem, gospod kapitan?«

»Hm —! Mislim da bi bilo najbolje. Trije napadalci so za trenutek pod ključem, drugi pa so ušli. Skoraj gotovo bodo še enkrat poskusili napad —

(Dalje prihodnjik.)